

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

MI BLI LE

Copyright ANGP

COPYRIGHT

ISBN 1 - 874934 - 33 - 9

E-MAIL: info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(Une Mission de littérature évangélique financée de dons)

(Reg. No. 1961/001798/08)

BALÍ LE FENA SANINYA LE LAA, TAA, SATĀ LE NYANAMA PANA LEE ?

(1 Jā 3:4-10)

Sɛbɛpa lo e ka sɛbɛ dɛrɛ le wa gye lao, a nya lo. Wa gye La France a lɛɛ wuru do yɔ fie lo. A peli sia bɛ bleyi va fɔɔ kyɔ e kɛlɛ bele kyɛsā zo mi wuru e wuru di ze nya, ye e bɔ wo va wi kieri gi. E kɛlɛ gɔnenu vale lomu bli le vlɪvlɪ nya. A gi le wo bɔa wo bli le foto yili lɛ bele fɛā zo le Bali a ye, a zo. Mi kieri a yi ā wo le wɪnyane a wo bli gi, wo bli nɔla ye wo bli dɛrɛ yi.

Sɛbɛtafizā! I wɪ ko ma ma. Bleyā va le i kɪ sɛbɛpa ko tafina, te e a i bli le vlɪvlɪ nya, ye i bɔa ibozī le wɪ yili le a gi. De i a yokɛlɛzā nya oo, de i a Krɛtiɛ nya oo, de i a dierazā nya oo, i dā ibozī le foto yi lɛ bele fɛā zo le Bali a ye, a zo. Bali ka dɔa mi zuo e li fɛ ma lo. E ka mi yara vale a kɔlɛ saa nagɪnina lo; a bli le e a nagɪnina.

Satā a viewozā faa ti nya. E a gunu tɪnu nwɪzā nya. E a tɛrɛ ko la bali nya. E ebozī tavɔā kyɛsā meleke nya. Naa e ka kyɛsā meleke nya e dɛrɛ lo, dɔle te mi kieri a ye a zo. De wale foto ye e gyɛli fɛā zo le e kɪ wɪbozī nya, a zo, bɛ na wo ma. Fɛā zo le Satā kɪ e vinī. a zo duo le e kɪ lao e zɪ.

Nwūvɔzā dɛnu koo, dabli nyanamapazānu koo, Kristo le nwūvɔzānu zuosɔnazānu koo, wa di. “Ye bɛ ka givuruwɪ nya lo; Satābozī e sāmeleke zuo sɔnaā.” 2 Kɔr. 11:14. Satā e munu yuɛnu wie, ye e wole gikɪnili yuɛ wie te wo Bali le sɔlɛli yi lo wɪ gi, e vale ale fuasā koo, ale tɔbɔli koo, te wa yi lo wɪ gi. Ye de wo yuɛ a e wili wo ka bɔa wo Tabozā Jezu Kristo yili le lo. “Blipaālo munu le, lɛɛ konu gi bali wole gikɪnili yuɛ wi le, vājili le e kɪ Kristo tɔbɔli nya, Kristo le kɪ Kazambali bɔmazā nya bɛ, te wa tɔbɔli le vājili sā bili yi lo wɪ gi.” 2 Kɔr. 4:4. Munu le lɛɛ konu gi bali wo yuɛ wie, wo ka bɔa a yili le le wa vlāburuna fiefie zamagalɪ le a glɛ ka lo, a vazia lo. Naa kye le a glɛ ka lo, te a kye e ble

sufre nya bε, wa gona ana duo wo. Wa e gali Bali vazia, ye lεε konu gi Bali e ki wo nwiĩzā nya. “Ka a e gali kale wiplinu vale kale winyanenu le ka tawo wo gi e kyε, wo vazia tεrelamunu gieβε yerama, la worona le pleple, nwiĩzā yerama, leli le e ki nyanama pana sī tōnegipleple binu bli gi bε, a yerama.” Efezi. 2:1,2.

“Amale Balı Bı bōra yole nyanama sereli wı gi.” 1 Jā 3:8. Bεwimale ka pla Balı wuo; ka sō vō yo ma, ye e dā vlāburu le ka li baa. “Ka bie Balı sōnō ye e dā bie le ka sōnō.” Jaki 4:7,8.

Bleyiā va le i ki sεβεpa ko tafina, te i ale fotonu ye, i bōa ibozī bli foto yılı le. I zi nō Leli Saninya le le e i bli gi nagini ye fεā zo le e ki, be yı ma. De be yı le i bli a naane, te winyane a a gi, gte be za zō lo, te be yō lo, naa, be nyi si, ye i ile winyane bōra. De ko a fe le kole winyane ka lo, te ko dabli kela kobozī le, te wizī ka ko gi lo. De ko kole winyanenu fe, a tōne gi a drō, ye e a tıgılı ye e ko mawı voo, ye e ko kela tata wıplı faa ma. “De ko a fe le ko ka winyane kele le lo, te ko a kele viewozā nya, te a derı ka ko gi monomono lo.” 1 Jā 1:8-10. Ka kabo kele kiene Kazambalı be pleple wuo, ale kale winyanenu mawı voli wı ma, e vale ka keleli tata Jezu Kristo nye wizā nya wı ma. Mi faa nwiĩzā a. De Balı le laa, taa, de Satā lee? De i ka Balı wuozā nya lo, te i a winyane le luu nya. De i a e plalı winyane wuo, te be fı le e ka a zo lo lo. A fıla vō le i sia Balı le le e da i si luu gi ye i kele ibō ma Jezu Kristo nya. Yı ε da tεre ko la winyanekelεzānu sili wı gi wı ma. E da yuεwizānu yuenu fuoli wı gi, e vale ko sili gunu tınu va koo, gunu tınu sili ko va koo, wole wı ma. E da goli ka nya ele sā zima va wı gi. Jezu da ko sili winyane gi wı ma, e vale ko sili Satā le pleple wuo wı gi, ye ko kele kobo ma. “A gi le ko taboli a nye nya vale kole winyanenu ma zāte nyi sili ki.” Efezi. 1:7.

Ā bı! Bi a e doli Balı saninya le. Yı ε wı faa ye – ile wı yōolınu koo, i kelεwı kyēnu koo, i gibōrolınu faa koo, e wo faa ye ye e wo faa dō. Bi koo, i kelεwınu koo, i ka bōa wo

yɔɔli le Bali le lo. Miã e tɔne keɛɛ, e ka dã wi ma le loo? “Miã e yue keɛɛ, e ka dã yeɛɛ yi le loo?” Pisɔme 94:9.

Naa Bali yue a e dɔli mi gieɛnu ta, ye e mi le tawo gani faa do do ye. “Gunu tinu vale gali fulɔ le wiplikeɛzãnu wo bɔa wobɔ yɔɔli le a va, be fenu ka lo” Jobo 34:21,22. “Naa, Mizã yuenu wo tere faa naginiã, yibozĩ le pleple bɔrali wi gi, munu le wo bli ki e zima a vazia, wo le.” 2 Kɔroniki 16:9. “Miã ale wi sereli ma wi ki e voli, te ale winyane ta ki e yɔɔli, a ze a nene. Miã Bali ka wipli dɔa a nwĩ lo, te dablili ka a leli gi lo, a ze a nene.” Pisɔme 32:1,2. (I Pisɔme 51 ta fi e zĩ).

Kyɔ e zĩ Jezu a munu laana a fili nya le: “Ka faa le, ka wɔle gi ki e nyali ka ma, ye kɔne blɛ ki ka nwdĩ be, ka da ã va, ye ma flĩli nɔ ka le.” Matt. 11:28.

FOTO VINĨZÃ LE

Munu le foto vinĩzã ko e wo gi wi nagɔã ko le, wonu le e ki ko: yokeɛzãnu koo, winyanekɛɛzãnu koo, munu le wo bli e bɔa tereɛa fenu ma koo, munu le wo ka wo yaa le e dere lo koo, wo le. Naa, tereɛa leli koo, ne le blibɔmawinu koo, wa wo nwĩzãnu nya. Wo faa bli le foto le ki e gyeli foto vinĩzã ko ta.

De Bali e be zoezã bli naginiã, te e a ye bele foto ko zo wibozĩ nya. E a nwemilĩzã baba nya, amale a yuenu wo kanakana te wa e tanali. Di e zama flĩee? Di e we: ã bu loo? Di e za vɔaa? Di e dunuaã? Di e tuo gwe maa? Di e yue ki tanali? Munu le wo mɔ nwe sɔnɔ, wo le; munu le wo nwe vɔoli ledã, wo le. Nwe le ki sɔɔ e nɔnɔmi, te e bie kana gi te e yuruã e zima, te be nagini lo. “E nya suie dɔli nya mi ma bele mene zo, ye e suie dɔa bele bɔmenezanu zo.” Wigonevɔli 23:29-32.

Ka mi ko le foto ye e goɛ gi. A gi le wi gɔnɔ kieri ki. Wi naane gɔnɔ kieri wo nyanaã mi ko bli gi. Mi bli e ki ale winyanenu nyanana nya. Bali le: “Mi bli a dablíkɛzã blɛ

1. WĪNYANEKĒLĒZĀ BLI LE

nya, e mili fenu faa ta; e winyane kela di milini, di e bo a dɔɔli lɛɛ?" Jeremi 17:9. Jezubozī a fi: "Naa, gibɔɔli naanenu koo, mi bɛ na ginilinu koo, zɔwɛgyelinu koo, mi gyelinu koo, kīyewolinu koo, bli bɔli gɔɔli ma koo, winaanenu koo, dabliwi koo, wipli koo, yuɛ bɔli mi bɛ le fɛ ma koo, mi sɔnɔli koo, boblɛ koo, wi blɛblɛ fili koo, wi naane konu faa e sie mi bɔ gi, ye wo mi titi dɔa." Mako 7:21-23.

1. PAŃ LE.

Fɛ le wa nyɔɔ gyɛ a vinīzā nya foto ko ta, miane do le wa laama paɔ. E a miane nɔnɔmi nya. A kyɛɛ nyɔzānu a givorofenu nya. Miane bo, boblɛ tɔmasi le. Lusife a e vinī Bai le melez e mwiīzā nya. E a Bali le fena kinife nya. Naa, ale boblɛ le wi male e dia, ye e kinī Bali nyanezā nya – yi e ki yo nya. Yo a sī gunu ti le meleke nya.

Boblɛ e bɔraā gɔɔɔ kieri nya. Mi kinu wo fua ble, amale wo bo kela blɛ. Mi kinu le diri a di, amale wo bo kela blɛ. Mi kinu le bla a kieri, amale wo bo kela blɛ. Mi kinu le kɔ a di, amale wo bo kela blɛ. Mi kinu le fei a blɛ, amale wo bo kela blɛ. Mi kinu le varɔnu a nɔnɔmi, amale wo bo kela blɛ. Mi kinu kɔle a fu, amale wo bo kela blɛ. Mi kinu bɛ a blɛ, amale wo bo kela blɛ. Mi kinu sɛbɛ dɔɔ, amale wo bo kela blɛ. Mi kinu a plɛplɛ, amale wo bo kela blɛ. Mi kinu wi dɔɔ, amale wo bo kela blɛ.

Naa, de e a fɛɔfɛā nya, de e a wiowiā nya, de mi e bo kela blɛ bɛ le wi ma, te e mi diā winyane gi. E zīi, mi kinu wo kwa kuliā le wo kɔle e kelɛ nɔnɔmi, amale bema-fenu koo, tɔnegifenu koo, bɔɔmafenu koo, pɔgyelinu koo, wo wo naginiā. Naa, Bali mi kɔle kelɛ e zima, a ma wi ka bɛ zɔɛ fenu gi lo. "Kazambali e dɔa boblɛmunu ma, ye e zī kela bokienemunu lɛ." 1 Pieri 5:5. "Kanali Gakilibali li le ki winyane zapali nya; mi le e bɔluzā yili kiene koo, boblɛ koo, tawobɛ naane koo, le deri vɔli koo, wo za a ā gi." Wigɔnevɔlinu 8:13. "Kurugali e daā bo tɔbɔli zuo; diali e daā boblɛ zuo." Wigɔnevɔlinu 16:18.

2. BOLIGONE LE.

Boligone a ne le blibomawı kelelı tıması nya. Pēpēnegyeli koo, zıwegyeli koo, lıgınlı koo, gınegınlı koo, e a wo faa tıması nya.

De bligone go fıofeāna te e ne le blibomawı kela. Mi kını le wı a bele boligone ze zo. De wo go fıofeāna te gınenı a kwa kulina le wo lomu vale blēnu sıā ana, ye lomu a kwa kulina le wo gınenı sıā ana. Pēpēnegyeli koo, zıwegyeli koo, lıgınlı koo, gınegınlı koo, wa sı kieri. Mi boronenu ka wo bo kũ wo lo, ye gınenı le wo na kı ana koo, lomu le wo zana kı ana koo, zanagala lomu koo, wo dıā be zo ε wınyane gi. Mi kieri wo wınyane kela bele Sıdıma munu le wınyane zo. Jezu a fı le a zo le wo dā kele le yı voyılazānu ta. Wa gye Balı le sebe gi le: “I vlāburu i borone la blibomawınu lı.” 2 Timote 2:22. Ka ka a gi dııa le ka kılenu a Kristo kılavafenu nya loo? Ma Kristo kılavafenu sie te ma wo kela bırdelı kılavafenu nyaa? Pılo! Ka ka a gi dııa le mıā e yırıā bırdelı ma, wo fıenu a kıl do nya lo? Wo le: Wo fıenu e dā kını le ne do nya. Naa, mıā e yırıā Mizā ma, wo fıenu a lelı do nya. Ka vlāburu pēpēnegyeli lı. Wınyane beınu le mı e be kela, be ka mı kıl gi lo, naa, mıā ebo nı pēpēnegyeli le, bezā e wınyane kela ebozı kıl ma. Ka ka a gi dııa le ka kıl a Leli Sanıya le kō nya loo? Ye ka ka a gi dııa le ka ka kabozı ze nya lo loo? Naa, wo ka lı e zıı lee blē nya. “Bewımale ka Kazambalı tı bı ka kıl vale ka lelı nya, te wo kı Kazambalı ze nya be, wo nya.” 1 Kır. 6:15-20.

E a le ne bu e sı zē ele nenı faa ta. De e a kiene oo, e a le e kyekoro wo a ma duo wo. Ne volı e porolı, be a yaragyewı nya a bu ze nya, ye volı e porolı e nenu dıā wınyane gııı kieri gi e zıı.

3. SURU LE.

Suru e kı nwe mıllı koo, kelelı buāzā nya koo, wole tıması nya. Fε faa le suru a ye, e á ble. E ka fıenu va sie fı zımanu vale fı naanenu va lo. A zo duo le mı kını ze wı kı. Wınu le wo ga e pla, de gye wo gye oo, de wo ka wo

bɔɔ bo le lo oo, wa ble. Wo wi nye ble, dɔle te Balɪ a fi le te wa bli lo. Wo wiã gye Balɪ le sɛbe gi, yɪ lo: Naa, wo sɛbe gye wo le le: “Wo daã fe dɛrɛdɛrenu le wa no miyirɪnu le, vo ma; wo daã wo bɔlu be nagɪnɪli ma; winu le wo ka wo bɔɔ bo le lo, te wo bɛnu bli lo; te wo wi nye bli lo.” Kɛlɛwinu 15:20.

Be ta loru, wo kɔle le kɪ Balɪ le kɔ nya, wa sɛra. Wo zarapũ vɔa; wo sigarɛtinu miliã; wo zarala gɔɔã, fɛnu ko wo faa mi kɔle sɛra, ye wo kɛla mi nye gi bele larɪ zo, ye wo goo munu nya kɛlɛbe naanenu gi. Sigarɛti mili dɔɔ e wo yɪrã bele balinu zo. Balɪ le plɛplɛ do kpɪ e bɔa mi sili le kɛlɛbe naane tiridɔlinu ko zo gi ye mi e kɛla ebo ma. Mi sigɪlinu vale mi boronenu wo nwe vale dɔɔ miliã te e wo gya. Naa, munu le nwe e wo gya, wo va mi do kpɪ ka bɔa wɔralɪ le Balɪ le fuatɛrɛ la lo. Dɔɔ ka blifɛ nya lo; milifɛ naane le mi wuogibɔɔlinu kɛla e vɔli, yɪ le kɪ a nya; ye munu le wo dɔɔ miliã wo wi kɛla bele gwigyɛzãnu zo. Wo kɛla zowɛgyɛzãnu nya; wo va mi kinu wo mi gya. E vo le dɔɔ vale nwe ka wo gyɛna lo, te wo ka be kɛla lo. “Nwe a winanazã nya ye dɔɔ a mi fwilazã nya; de miomiã e wo miliã e baba e ka wi dɔɔa lo.” Wigɔnevɔlinu 20:1.

Moizi le belidɔwi yɛrama, de mi do bi e nwaã e ti ma, te nwe a a gyɛna, e a le wa gye gɔlɛnu nya. Wa gye Balɪ le sɛbe gi le: De mi do bi ana, te a tɔne gi a plɛplɛ te e nwaã mi ma, te e ka e ti vale e bu derɪ lɛdɔa a ma lo, ye de wo wi lɛdɔa a gi te e ka wo derɪ maã lo, e a le a ti vale a bu a kũ, ye wo go a nya fla mi sigɪlinu va, wole wɪblikɔ lee, ye e a le wo wi fi mi sigɪlinu le ko zo le: Ko bi ko tɔne gi a plɛplɛ; e nwaã mi ma, e ka ko derɪ maã lo; e a bũãzã vale nwɛmilizã nya. Ye ale fla gɔnenu faa wa gye gɔlɛ nya ma, fɔɔ ye e ga. “A zo le e a le ka wɪpli si ka melena; ye Izraɛl munu faa dã wo tɔne dɔ le, ye kana e dã zɛ le wo gi.” Deuteronomie 21:19-21.

Munu le wo nwe vale dɔɔ kɛla, wi a wo nwiĩ bele fɛã zo le e a nwɛdãzãnu vale nwɛmilizãnu nwiĩ, a zo. Naa, wa gye Balɪ le sɛbe gi le: “Munu le wo nwe vale dɔɔ vɔɔ ekiva, wi

naane e keɛ wo le ma.” Ezai 5:22. “Miã e dɔɔ no e bɔluzã le, te e dɔɔ kuo dɔa a lo ma, te e a keɛ nwemlizã nya, wi naane e keɛ a le ma.” Abaku 2:6.

Te ka sã wɔ ko gi lo. “Pĕpĕnegyezãnu koo, miyiribɔzãnu koo, mi be na ginizãnu koo, tadrɔɔzãnu koo, blibɔmali naane keɛzãnu koo, kiyewozãnu koo, bli bɔ mi be le fe ma zãnu koo, nwegyezãnu koo, misɔɔzãnu koo, mitablizãnu koo, wo ka dã zara bli le Kazambali le fuatere la lo.” 1 Kɔr. 6:9,10. Naa, ne kelɛwinu a e bɔrali; wo le kɔ ko: Pĕpĕnegyeli koo, wɔ tɔɔdɔli koo, wɔpli koo, miyiribãli koo, yo keɛli koo, nyanezã keɛli koo, zɔɔdɔlinu koo, zapalinu koo, zavɔlinu koo, kinili ekɔma koo, palu keɛli koo, blibɔli fe ma koo, nwegyeli koo, keɛli bũãzãnu nya koo, be zɔe wɔ bɛnu koo, wo le. “Ma a fi ka le le wo bɔli le, feã zo le ma a fi ka le e kwakwa, a zo, le, munuã wo be zɔe winu kela, wo ka dã zarafe bli le Bali le fuatere la monomono lo.” Galati 5:19-21. “Te nwe e ka gye lo ma: be a wɔpli nya; naa, ka fã Leli nya.” Efezi 5:18. Jezu sia le: Miã yimilidɔɔ kɔ a gyena, e da ã va ma, ye e yi mili ma. “Miã e bli paã ã gi, yuunu le, volɔ e yue ma kɔ wo gi, wo dã si le a gi te wo yuroã feã zo le seɛe a fi, a zo.” Jã 7:37,38. Ka faa le, yimilidɔɔ kɔ ka gyena, ka da yi va, e vale miã gɔɔli ka a lilo, ka da, ka fe lo, ka fe bli. Ii! Ka da, ka dɔɔ vale dirinyɔyi lo, gɔɔli wɔ kã lo, te ka a bã wo lo. Memale ka gɔɔli sera fe le e ka bliife nya lo, a lolɔ wɔ maa? “Ye memale nyanama le a tɔɔ ka lo, ye ka a paã?” Ezai 55:1,2.

4. KULI LE.

Kuli e tawoo dɔɔ. Kūwawoli koo, mɔli wɔ kelena koo, yokeleli koo, e a wo ze tɔmasi nya. Blipãlo e a winyane nya bele yokeleli zo. Miã e kūwawoo e diã gidãli gɔɔɔ kieri gi. Kiyewoli sɔ kūwawozã le e mili nyanamapali le. Kūwawoli e mi kinu diã migyeli gi. Kūwawoli le wɔ male mi kinu ka bazoroã lo, wo ka Bali le seɛe ta fe lo, wo ka goo leglizi gi lo. Kūwawoli le wɔ ma Bali Deri le, volɔ e yuema le, a gle ka lo kɔ a gi be, wo ka a gi winu naginina wo gi mali wɔ gi lo. Yi dɔli e yinu siã bele kiyewozã zo, ye e voyila e goo mi nya jeena va. De Bali le i le le: I bli nɔ ã le kyɔ, te yo da

e kili a fili nya le: Te be keɛ kyɔ lo, naa, de tɛɛ lee? de yi zima bɛ lee? ye ka a keɛ bɛ bleyi vaa? Naa de yi zima bɛ ka bɔa piloo? I yi dɔa a fili nya le: Ma dā a keɛ le yi bɛ nya. Ye gali bɔ i ma i tāyila, ye i ga, te i ka Bali dɔɔa lo; i ka e sili wɪ gi lo, te Kristo ka i ze nya lo. Amale Bali le: “Kyɔ, de ka a deri ma, te ka ka bli dɔ a ma plɛplɛ, bele nwamima yi zo lo.” Ebru 3:7,8.

Tɛɛ do la, yokelɛzānu wo kuli kɔle sie yo kelɛli wɪ ma, amale kuli a e zī blipali yo gi koo, yo kelɛli koo, wo tɔmasi nya. E a le munu wo bli pa Bali yuɛmali gi. Bleyiā va le gyɛ a wo gyɛna ye wole wɪ e keɛ tɔtɔ wo ka wo bli paā Bali yuɛmali gi lo, naa, mi yirinu koo, yiri suninu koo, golɛnu koo, wi belinu koo, fɛ bɛ galinu le yokelɛzānu wo tɔ zī fe koo, wo ɛ gi le wo wo bli paā. Naa, e a le wo bli pa wo Kelɛzā, wo Tabozā gi. Bali Izrael le nenu beli dɔ a fili nya le: “Te yokelɛzā e vo e yuɛ ma lo ma.” Bɔrali 22:18. Munuwɔɔɔzānu koo, munebɔɔzānu koo, munu le wo daā yo dɛɛnu nya koo, yokelɛlomu koo, yo do do tāzānu koo, blagiemunu koo, yokelɛɔnenu koo, munu le wo mi laā koo, te wo va mi do kpī e keɛ ka va lo. “Naa, munu faa le wo wɪ konu kela, Bali e wo ye bele bo zo.” Belidɔsɛbɛ Fiezā 18:10-12. Munu le leli nyanenu ki wo gi, te ka wo yi mi zīnu nya lo; te ka yokelɛɔnenu nagini lo, de wo da ka tiri dɔ. “Ma le ki Mizā, i ze Bali nya.” Levit. 19:31. De miā e nɔlaā mi galinu vale lelinu va, pɛpɛnegyelɪ wo va wɪ ma, ā dā ā yara nɔla le a ma, ye ma dā a sia le ele munu melena. “Amale ka kabo keɛ saninya, ye ka vo nwi, naa, ma a Mizā ka ze Bali nya.” Levit. 20:6,7.

Jezu Kristo a mi Belizā nya, a bligi koo, a leli koo, a kɔle koo, e wo belie. Ā leli! I Gakilɛbali tɔ bɔ! Ye wɪ faa le e ki ā gi, be tɔ saninya bɔ ma! Ā leli! I Gakilɛbali tɔ bɔ, Ye wɪ zīnu le e a keɛ i le, te i gi e sā a do kpī ma lo! “Yi ɛ ile wɪplinu faa sie, yi ɛ ile gyɛnu faa sie i ma.” Pisɔme 103:1-3. Gyɛ a ka va mi do maa? E leglizi mi sigilinu laa, ye mi sigilinu e nyɔɔ zē a yara Mizā tɔ gi, ye wo bazoro a ma ma. Ye bazoroli blipali nya e dā gyɛkelɛzā beli le, ye Mizā e dā a nwa le, ye de e wɪnyane keɛ, wo dā a ma wɪ vo

le. Bɛwɪmale, ka kale wɪnyanenu fɪ ka kɪ le, ka belili wɪ gi. “Mi tɪgɪli le bli faa bazoroli le e dɔa e baba.” Jaki 5:14-16.

Bleyɪā va le bi kɪ seɔɔpane ko ta fina, Balɪ a wɪ fina i le le i bli nɔla ile wɪnyanenu keɔleli ma ye ile tɛrela nɔ Balɪ le, naa, kuli le blibɔmawɪ le i bli a fina i le gūgyeli gi le: Te be keɔle e kɪli lo; te ibo nɔ Balɪ le kyɔ lo; be keɔle tɛrɛ: de bɛ kã lo, de flɛyɪ do gie faa ye be keɔle; de bɛ kã lo, de lɛɛ do gie faa ye be keɔle. De bɛ kã lo, te e le: De i zana lee? de i ti lee? be laa a lɪ faa ye be keɔle. De bɛ kã lo, te e le: I lɪ si faa ye be keɔle; ile nenu vɔ kenɛ gi faa, i wo ganɪ dɔ faa, ye be keɔle. Te i ka Balɪ derɪ lɛdɔa a ma lo; i tɔne dɔa dablɪkeɔlɛzã yo derɪ le. Te i bli e keɔle tūtū fɔɔ ye e keɔle bele kuli kɔle zo lo.

5. KUA LE.

Wi ko e a pɛpɛ, e a bli flizã vale wi gyɛzã nya. Bliflɪli koo, blinwali koo, wɛwɛ koo, bɛ zo fɛ bɛnu le kɪ mi bli gi koo, e a wo tɔmasɪ nya. De miomiã ebo nɔ bliflɪli vale blinwali le, wo goo a nya wɪnyane keɔlena. Derɪ naanenu fɪli koo, mi sɔnɔli koo, mi gyɛli koo, wo sie mi bli flɪli va.

Mi kinu wo nwe miliã, de bɛ kã lo, wo dɔrɔ miliã fɔɔ ye wo ka bɔa wobo kŭli le e dɛrɛ lo. Mi kinu a kanazãnu nya, naa, wo nwe miliã fɔɔ ye wo keɔle nyanazãnu nya te wo go wɪ lɛgi pa le. Wo ze dɔrɔ a gyɛɛkuo vale menemono suie nyi nya.

Wɪ lɛgi palɪ a nene wɪnyanekeɔlɛzã bli gi, naa, Balɪ ɛ ko ze lɛgi paã. Jezu le: Ka nyanezãnu wo sɔ ka le ma. Balɪ le blikɛle le derɪ kɪ le: Munu le wo wɪnyane kɛla ko le, de ko wo mawɪ vo, e dã ko mawɪ vo le e zɪɪ.

6. MENE LE.

E vinɪ mene a wɪ nɔnɔmɪ nya, naa e dablɪ keɔle Adama vale Awa le Edé fei, wo nanali Balɪ va nene bɛ, a sɛrɛli wɪ gi. E kinɪ Satã nya, naa, a tɔ le e vinɪ Lusifɛ. E a yɪ ã wo le gɔne vinɪzã vale lɪ vinɪzã sɔ Balɪ le fɛã zo bɛ, ye e wo dɔ tɛrɛ faa nwiãzã nya, a bli fã maãwoli nya. Te e kwa kuli fɔɔ

ye e wole nanalı Balı va sere, ye wo winyane kele.

Maawoli naane le ki a bli gi be, yi duo le ki i bli gi. De be yi le mi benu fenu ye ye wo nyana droo ginanali gi, maawoli e kela i bli gi. Yi ka loo?

Munu le wo Balı le nyanama paà, e a le wonu, e zii, wo yue pa wobozı va de maawoli e da kele wo bli gi. De Balı ele wifızā do droo vo ye e munu yi kieri e mili e boluzā ta, te maawoli e kele a bli gi lo ma. Maawoli e mi bli faā wuogiboroli naanenu nya foo ye e a vale e wole gi nanalı sere ye e wo gye. De maawoli e kele gone vale e na melena e boa wole wi vale wole terefa faa sereli le.

“Maawoli e a nyanepamitzā nya bele mipana zo.” Kātiki 8:6.

7. FOLI LE.

Foli e tere ble. E a būāzā le wi koo, bliboli gooli vale fuafenu ma koo, wo tomasi nya. “Bliboli gooli ma a winyanenu faa suni do nya.” 1 Timote 6:10.

Tere do le wa laama Kōgo, wo foli gono do ye ana ye wo bei ble foo wo faa ye wo ga. Būāzā ka a va le e fe guli nyanegyēzānu koo, munu le wo mawi ki fenu gi koo, wo ma lo. E kwa kuliā le, de e a wi tigli nya oo, de e ka wi tigli nya lo oo, e fenu zē ekiva ye e tere ko la fuafenu zū do naa, e voyila boworonu vale gyā e wo sera ye kiyewozānu wōraā kō gi ye wo fenu siaā kīye nya. Te ka fēwizānu zū do tere la lo, ana le boworo vale gyā e wo sera, ana le kiyewozānu e wōraā ye wo fenu sia kīye nya; naa, ka fe wizānu zū do la gi, ana le boworo vale gyā ka a sera lo, āna le kiyewozānu ka wōraā ye wo fenu sia kīye nya lo. “Naa, fēana le kale fe wizānu ki, ana duo le ka bli e dā kele le.” Matiu 6:19-21.

Kyā koo, gooli fu koo, so wizānu koo, wo soa Akā vale ele kō gi munu le e baba, ye fēā wo Balı pa a ma be, e a sia, amale wo zamaga wo. (Be ta fi Jozue gi, a kuru 7).

Mi kinu a a va le wo fua bli dɔle te wo kũwawo e baba. Munu ko zo wo kalati taã ye wo munu taã gooli yili wi ma. Naa, be zo winu a yole sã nya.

“Gooli so Judasi Sikario, yi le ki Jezu zuozã nya, a le, e mili Jezu ta, amale e zamaga wo.” (Be ta fi Matiu gi, a kuru 27:3-5).

8. SATĀ LE.

Viewozãnu faa koo, dablíkɛlezãnu koo, Satã a wo faa ti nya. Wi naanenu le wo ki mi bli gi be, e a wo tabizã nya, yi vale mi bli nwiizã nya. Jezu le: Ka ti a yo nya, ye e so ka le le ka ka ti le blibomawɔ kɛleli le soo. A pelisia bleyi va fo kyo e a mi gyezã nya, ye e ka voo wizĩ gi lo. Wizĩ ka a gi lo, bezama. “E a viewozã nya, ye e a vie ti nya, bewimale de e a vie wona te e a ebozĩ bli gi wi e borona.” Jã 8:44.

9. MONENE LE.

Bligiwi le ki mi faa do do bli gi, monene a a tomasi nya. Foto ko ta monene a ti; winyane vale kɛlebe naanenu a sere, amale e ka bina tigi e zi lo. “Bewimale, ko bie ko bli do nya ma, blipalibozĩ nya ma, ko bligiwi giboli nya ma, e vale kole le e ki e zuruli yi zima nya, a nya ma.” Ebru 10:22.

10. YUƐ LE.

Bali yue e fenu faa naginiã fefaana, ye wi faa le e ki mi bli gi e a ye. Bali yue a bele kyenene zo, ye wo ka boã fe do kpĩ yoli le a ma lo. Amale wuogiborolinu koo, bligiwinu faa koo, e a ye ye a doo. De i wipli kɛle gunu tiritiri va oo, de i wo kɛle poro blẽ gi oo, de i wo kɛle gunu ti tiritiri va oo, de be kɛle feofãna oo, Bali a ye duo wo.

11. MELEKE LE.

Meleke a Bali le sebepa tomasi nya. Winyanekɛlezã le wo dabli kɛle a le, e wi fe a le le e bli nola ye e zi no Bali le sã le le e bi e bli tiritiri gi. Ye bi, sebepa ko tafizã, Bali a wi fina i le e zi sebɛ ko nya.

12. PLAWONE LE.

Miane ko e a zima, e a droo, e ka wi do kela lo; e a Leli Saninya tomasi nya. Yi e ki Wibozĩ Leli nya, ye wi le ki winyane nya koo, wi tigili le wi nya koo, wiblili le wi nya koo, e dā terela munu bō gi kını le, ye wo dā wobo yi le winyanekelēzānu nya.

Foto ko ta, plawone (yi le ki Leli Saninya tomasi nya) e ka bōa nyanalı le ana lo.

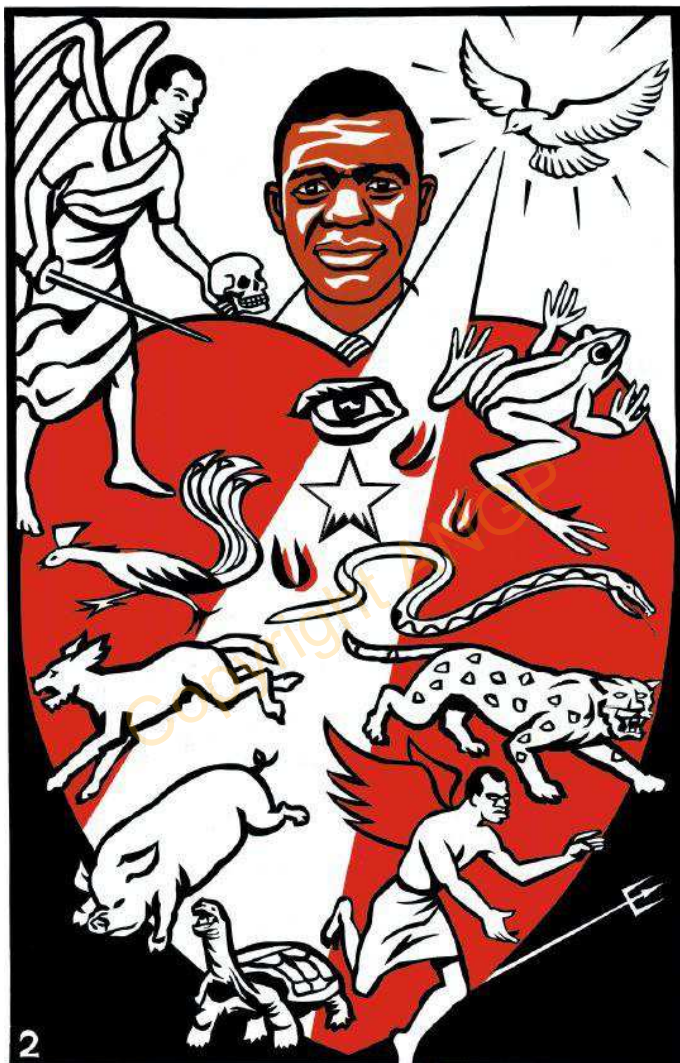
13. KYENENE KIENENU LE.

Miā e bli nola ye a zi le ki e sooli kyenene kienenu nya, e a Bali le solesi le, e winyanekelēzā bli zi lesōā, a nya. Bali ka a va le winyanekelēzā e ga lo, e a a va le e bli nola ye e vo e yuema. Jezu da winyanekelēzā sili wi gi wi ma. De winyanekelēzā do kpĩ e bli nola, te lagimunu gi e nanaā. E so Bali le le e mi bli kele tata e bi wole do kpĩ Jezu nye nya. Kyenene kienenu e ki a tomasi nya be. Bli le e ki e gali be, Bali le solesi a a va le e wōra ana. Jezu a e doli i pu ma, te e wi fi i le. E le: I bli vo e le, ye e dā wōra le i bli gi, ye e i kele ibo ma, ye i bli kele tata.

FOTO FIEZĀ LE

Miā e kũ bli nolalı vale Bali gınıli ma, a gi bli le foto le ki ko. Gwōũ le e ki Bali le Sebē tomasi nya, e a meleke li. “Naa, Kazambalı deri a e yuema, ye a le a, ye a le mili gwōũogwōũā a lee ki fie, a ta, ye e wōraā fōo ye e mi boĩ vale a leli kını ekıma, ye e mi wolevona e Ki leenu vale mi zununu kını ekıma ye e mi giblinu le wi vale mi bōĩborolınu le wi ble.” Ebru 4:12. Wa gye Bali le Sebē gi e zĩ le: “Winyane ma bā le ki ga nya.” Romā 6:23.

“Fēā zo le a be a e pali ekıma le munu e gaā gōno do nya, a zuo ye wiblili e da be, a zo duo le Kristo le ebo no gōno do kpĩ nya mi kieri le winyane sili wi gi.” Ebru 9:27. “Winyanekelēzānu ze e dā kele le kye pleple vale sufre guru nya.” Wigōli 21:8.

2. MIÃ ALE WINYANE KANA ZË A GI, A BLI LE

Mi wuwɔɔɛ a meleke be do li. Miwɔɔɛ ko e gali sili dɔa ko gi. E a le munu faa ga. Mi kɔɔɛ le, e sɔ a ɛ e baba, te e sɔ zɛe a ta, te e fe no a ɛ e a ble, te e a a ma faa keɛɛ-naa – yi ɛ dā ga ɛ duo wo. E dā vɔ ɛ yeɛ gi; zirinu e dā a bli ɛ. Naa e a le ko bli vale ko leli e dɔ Balɪ le wibliblɪ ɛ.

Naa, foto fiezā ko a nagoɔā ko ɛ le winyanekɛɛzā e kū tone dɔli ma Balɪ le wɪplali ɛ, ye e bli ɛ so Balɪ le sɔɔɛli ɛ. Leli Saninya kū bilɪ ma bli ko gi, feana le gunu tinu kɪ, ana. Balɪ le sā wɔra a bli gi, ye e kū gunu tinu bɪli ma. De sā wɔra feofeāna, e a le gunu tinu bɔra. Balɪ le sɔɔɛli kū a bli dɔɔdɔɔ kyɛdɔli ma. Winu le, wo kɪ winyane tɔmasɪ nya, wa bɔrana vlā nya.

Jezu a tɛɛɛla munu faa le sā nya. Winyanekɛɛzā! I zi no a ɛ le e wɔra i bli gi, ye winyane e dā si ɛ i bli gi, bele feā zo le ka a ye foto ko gi, a zo. Jezu le: Ma le kɪ tɛɛɛla munu le sā nya. “Miā e da ā zuo, e ka dā tawo ɛ gunu tinu va lo, naa e dā belili sā yi ɛ.” Jā 8:12. Munuā gunu tinu sɔ wo ɛ e mili kyɛsā ta, wi naane e keɛ wo ɛ ma.

Bleyā va le Jezu kɪ Jerusalema, e wɔra Balibākɔ gi. Ye dɪɪdāzānu koo, bladāzānu koo, plawonedāzānu koo, pɔɔlitavɔzānu le wo kɪ e nyanali koo, e wo yi Balibākɔ gi. E balɪ do keɛ ā wo plɛ nya, ye e wo faa bɪ a nya ye e wo bɔra Balibākɔ gi; blanu koo, dɪɪɪnu koo e zɪɪ, ye e gɔɔli nweɛ ye e tablinu zana a gi. Ye e le plawonedāzānu ɛ le: Ka fe konu sia fe kona. Te ka ā Ti le kɔ keɛ yaawo kɔ nya lo. Ye a sili dɔ a zuomunu gi le wa gye sebe gi le: “Ile kɔ le wi a ā gi blɛ fɔɔ ye e gie a glɛ ta.” Jā 2:14-17.

Kɔ e kɪ ko gibli nya. Jezu da kole winyane mawɪ volɪ wi gi, naa, be saa kā lo; be ta loru e da ko keɛɛli kobo ma wi gi. “De (Balɪ) Bɪ ka keɛ minenu nya, ka dā vo ɛ kabo ma wibozɪ nya.” Jā 8:36.

FOTO YAAZĀ LE

Miā e bli nolaā wibozī nya, foto yaazā ko e bezā le wi nagōdā ko le. Fēā zo le ale winyanenu a di ye wa dēredēre e a ye, ye e a ye e zī le Jezu ga yiribā ta ele winyane ma. Meleke, yī le kī Bali deri tōmasi nya, e winu ko nagōdā a le, ye e bli kyē e dōa e baba. Balī le solēlī le e a ye Jezu Kristo nya e a winyanekelēzā gibli tuana. E a ye le Jezu Kristo, yī le kī Bali le blane nya, e da ele winyane si le, ye e ga winyanekelēzā pa gi yiribā ta. Fēā zo le wo Jezu bla wēsene nya koo, wo lelikoro wo a wuo ma koo, wo pōte blī a bē vale a ganī ta koo, wa dū yiribā ta koo, kole winyane ma, blinolazā winu ko faa ma ā wo, a gibli wi.

E Balī le sēbe ta fe, ye e Balī deri maā, tōō, e ebozī ye Balī le vlīvlī gi, ye fēā zo le a bli a tī te e a e fālī winyane nya, e a ye. Wī konu wōra ā wo a bli gi tōō a bli kyē dō fōō ye e wuwō ele winyane ma. Ye Balī bie a sōnō. Ye Jezu nyē a kelē tata winyane faa ma, ye Balī le solēlī vale ale volī droō wōra a bli gi. E kū wī nene ko malī ma le: “Munu le nyanai nya wī bō wo ma, Mizā a wo sōnō, ye wo le wo bli kyē e dōa, e wo sie wī gi.” Pisōme 34:18. “Woā wo nyanai nya wī bō wo ma, e wo belie, ye e dia paā wole tuonanu gi.” Pisōme 147:3. E zī, wa gye Balī le sēbe gi le: “Miā a bli gi kyē e dōa, te ebo kela kiene, te a manyōdā ā deri ma, ma dā ā yue dō le mi ko ta.” Ezai 66:2.

Leli Saninya a wōrana bli gibōlī ko gi. Blipalī nya le e yiribā vale Jezu nyē naginīā – Jezu nyē le, wa zana winyane sialī wī ma. Sī, e dō a gi le wa mawī vo, te e a dōō e bli gi le: “Balī Bī Jezu nyē e ko kela tata winyane faa ma.” 1 Jā 1:7. “De miomiā e bli pa Jezu gi e ka zamaga wo monomono lo, naa, volī e yuēma le a glē ka lo, e a ye.” Jā 3:16. “Ka ka a gi dōa le munu le wo ka tīgīlī lo, wo ka dā zara blī le Balī le fuatere la lo loo?” 1 Kōr. 6:9. A nya le ka va mi kinu kī e vinī. “Naa, sī, ka a e zurulī, ye ka a saninya, ye ka kelē tīgīlī Mizā Jezu Kristo tō gi, e vale kole Balī Leli nya.” 1 Kōr. 6:11. “Jezu gi le ko tabōlī a nyē nya vale kole winyanenu ma zāte nyi sili kī ko li, ale sabla le fua yerama.” Efezi 1:7.

3. MIĂ ELE WİNYANE FŢ. A BLI LE.

Sī, leli dɛɛ a mi ko bli gi, amale tɛɛ koo, tɛɛlafɛnu koo, wo ka sɔ a lɛ e zī lo, naa, Balı le wınu sɔ a lɛ, ye Balı a bli faã ele sɔlɛli nya. Winu, bɛ gi le, ale wınyanenu, wo bɔra beira. Satã bozī ka a va le e bɔra lo, amale e vo e zuo naginına, te e a a va le e wɔra ana e zī. “Amale e a le ka vo e vuoli ye ka bazoro.” Mat. 26:41. “Ka sɔ vɔ yo ma, ye e dã vlã buru le ka li baa.” Jaki 4:7.

FOTO ZIËZĂ LE

Krɛtiɛ le e bli pa Mizã Jezu Kristo gi, ye e si wı gi ye wa bli ma so ye e keɛ dɔɔ, ale tɔması le kɔ foto ko nya. Jezu nyɛ saa le e a tɔ bɔa. Naa, de e a ma nya, de e ka Kozã Jezu Kristo le yirıblã le wı nya le, te ã ka wı do kpı tɔ bɔa lo. “A nya le tɛɛla fɛnu ga yirıblã ta ã vazia, bele fɛã zo le ã ga yirıblã ta tɛɛlafɛnu vazia, a zo.” Gal. 6:14. E a ma nwiı le Jezu ga yirıblã ta le ko e zī ko ga wınyane vazia ye ko vo e yuɛma wı tıgılinu vazia. “Mi le, e kole wınyanenu si ebozı kɔlɛ gi yırı la, ko gali wınyanenu vazia ye ko vo e yuɛma wı tıgılinu vazia wı gi, mi le, ka beli ale tuolinu nya, yı le.” 1 Pieri 2:24. Krɛtiɛ a e gali tɛɛlafɛnu vazia. Wo ko beli dɔ le ko tawo leli yɛrama, te ko nɛ le blıbɔmawınu keɛ lo. Ka faa le, ka kɔ tıgılı naginına belıdɔwı gi, ka e a sili Kristo va ye ka ka sabla gi e zī lo. “Wı tıgılı le bli keɛli fɛ lɛ e sie blıpali va, yı le ko kɔ a lɛbɛna.” Gal. 5:4,5.

Ye e zī, wa gye le: “Ka kwa kuli ye ka vo mi faa va dɔɔ, ye ka keɛ saninya, de bɛ kã lo, mi do kpı ka dã Mizã yı le lo.” Ebru 12:14. Weyırı le wo Jezu yırı a ma, ka bɔa a yılı le foto ko melena. Wo sɔna faa si a ta ye wa yırı gɔgɔbalınu nya. Ye plɛnu koo, wɛsɛnenu koo, wo nyane pa Jezu ta wo nya bɛ, wo ana bɛ. Klıblılinu le e a kɔ le wo keɛ ko ze nya, wo keɛ Jezu ze nya. A leli le klıblıli wı ma le e dã tɔnɔ yı lɛ, ale wıdɔɔli le wı ma ã wuozã tıgılı e dã wı si lɛ mi kieri nwiı, ye e dã wole wınyanenu dɔ lɛ ebo nwiı. Amale ma dã a ze nɔ lɛ mi sigılinu va, yı vale mi pleplɛnu e dã gulızara guli lɛ. “Naa, e ebozı nɔ gali lɛ: wa nɔnɔ wıdɛɛɛɛkeɛlezãnu va; e mi kieri le wınyanenu si, ye e bazoro wıanwiımunu le wı ma.” Ezai 53:11-12.

Wo Jezu bla kole wɪnyanenu le wɪ ma. Fuanie Erɔdi vale ele munu wo wɪ nana a ma, ye a blali wɛsɛnenu nya zuo wo sɔ sɔɔ zē a ta. Ye wo lelinu tã ale tɔkoro nya ye wa wo a wuo ma kyãkoro pa gi. Wo gyã pla a beyi li fuanie le plaminwɪyiri pa gi. Ye wo powo zū tɛrɛ va a le a fili nya le: Juifi le fuanie, i nyɔo! Wo leli vɔ a ma ye wo gyã si a li ye wa blɪ a nya e wuo ma. A ma winanali zuo wo go a nya a gyɛli yiriblã ta wɪ gi.

Mi kieri le wa Kretiɛ nya; wo goo leglizi gi, wo bazoroã, wo Paki ble, wo Bali le dɛrɛnu vɔa, naa, wo kelɛwinu naane nya wo Jezu gya yiriblã ta e dɛrɛ. Wa gyɛ le: Munu le wa fe ã le le: Āzã! Āzã! wo faa ka dã wɔra le lagi fuatɛrɛ la lo, naa, à Ti le kɪ la gi, mi le e ale blibɔmawɪ kɛla, yɪ do kpɪ e wɔraã. Mi kieri wo dã a fi le ma le be yɪ la le: Āzã! Āza! ko ka balɪlawɪ fi le i tɔ nya loo? Ko ka gyɛzorowɪ kieri kɛle le i tɔ nya loo? Naa, ã dã a fi le wo le kpaklaa le: Ma ka ka dɔɔa le monomono lo. “Ka le ka wɪnyane kɛla, ka si ã ma.” Mat. 7:21-23.

Gooli le Judasi Jezu dã a va, ale bala le ka a ye ko. Judasi Jezu be pa munu li gooli fu vɔ do wole vu va. Gooli le solɛli e Judasi yue wi ye e a bli dɛrɛdɛrɛ fã, azama. Kyɛbɔnu koo, gɔgɔbalɪnu koo, fe benu le ka wole foto ye koo, wa sunyanu li bleyã va le wo Jezu kũ e belɪ. Munuwɔlɛnu a sunyanu li, ye wo munu tã wo nya Jezu le sɔnu ma, wiã wa gyɛ Balɪlayɪ derɪ nya Pisɔme gi. 22:18, a yerama.

“Sunya do Jezu sɛɪ fɔ dɪ nya, ye nye vale yi bɔra a zuru wili gi.” Ka Jã ta fi, 19:33-37. Pieri sɔ vɔ Jezu ma blɛne derɪ le wɪ ma, naa, be zuo e bli nɔla ye e wuvɔ kaii. I kelɛwinu wo Jezu tɔ zɪ fe, laa, taa, kanali munu li wɪ male i ka a kelɛna loo? Miã e ã tɔ bɔa munu le, ma dã bezã tɔ bɔ le e zɪɪ, ã Ti le e kɪ la gi, a le, naa, miã e sɔ vɔa ã ma munu le, ma dã sɔ vɔ le bezã ma e zɪɪ ã Ti le e kɪ la gi, a le.” Mat. 10:32,33. E zɪɪ Jezu le: “De e sɔ miã le le e da ã zuo, e bli si ebozɪ le ye ebo le yiriblã sia, ye e da ã zuo.” Mat. 16:24. “Miã e ele volɪ e yuɛma ta dɔa, e dã sã le a li, ye miã ele volɪ e yuɛma saã ãle wɪ ma, e dã a yɪ

le e zĩí.” Mat. 10:39.

Jezu nyε e a yibɔna zo,
E yuroã yifafama;
Ye winyane kelezãnu
Wo bli ma soo a nya.

Jezu a Balı le Blane nya,
Wa gye ko faa pa gi;
De a nyε a pali ko bli ta
Ko e zĩí, ko si wı gi.

FOTO SORUZĂ LE

Kretiε le Balı a si wı gi ye ale sabla vale a nyanai zēli nya a gi bɔ ye e kele saninya, a tɔması ε kı foto soruză ko nya. A bli a sı Balı le kɔ nya wıbozı nya, ye TiBalı koo, BıBalı koo, Leli Saninya koo, wo nyanaã a gi. Yı le wa gye Balı le Sebe gi: Jezu a zi pa a le le: “De ã sɔ miãzã le, e dã tawo le ã derı ta, ye e dã sɔ le ã Ti le, ye ko dã da le a va, ye ko dã ko nyanana kele le a va.” Jã 14:23. Balı e mi nwaã ye e a drɔɔ vo Jezu Kristo nya. “E munu pleple le fuablınu yara buã ye e bo kiene munu vo a ma.” Luko 1:52.

Mi bli a sı Leli Saninya le kɔ nya; Balı yuεmalı bākɔ nya. Winyane a e sılı a gi. Winu le e kı wınyanenu tɔması nya, wo vale wo nwiızã vienu faa ti Satã, wo ka ana e dεre lo, naa, Leli Saninya e nyanaã mi ko bli gi. Ne kelewı dεredεrenu ka ana e zıı lo, naa, bli ko a sı bele fei zima zo, te e poro baã. “Naa, Leli poro le kı ko: dɔrɔpali koo, ginanali koo, volı drɔɔ koo, bli tıee koo, wızı kelelı koo, bli zı koo, yarapalı wı la koo, bo kiene koo, kelelı i kolε zã nya koo, wo le.” Gal. 5:22,23.

Leli poronu sɔ Balı vale munu le, ye miã e kele bawɔrɔ bebozı do nya, bezã e Leli poro baã. Mizã Jezu Kristo e kı dɔrɔbawɔrɔbozı nya. “E a le Kretiε e vo dɔrɔbawɔrɔ gi, ye Kristo le e dã vo le a gi.” 1 Jã le sebe ta fı, 15:1-10. Te Jezu derı e voo Kretiε gi e zıı. A bli a e fãlı Leli Saninya

Dorɔpali
Gi nanali
Voli drɔɔ
Bli tie

Wizikeleli
Bli zĩ
Yarapali wĩ la
Bo kiene
Keleli i
kolezã nya.

5. MIÃ A BLI KELE SĨ BALĨ LE KŌ NYA

nya, amale wa si, keke a le le e keke guliwuovoleza nya, te e ne le blibomawi keke e zii lo; ye e ne vale ele blibomawinu gye yiribla ta. Leli Saninya le pleple le wi ma e boa tawoli le Leli yerama. E ka voo e yuema fea e a ye koo, wia e a ma koo, wia e a doa e wuo gi koo, wo nya e zii lo; naa, e voo e yuema blipali nya. "Naa, wi wuovoli mi le le e terelawi kilie, yi le ki ko blipali Jezu gi nya." 1 Ja 5:4. E voo e yuema bli keleli wi le nya. E do a gi le Mizā Jezu Kristo e da da le e zii, ye wi nene ko a bli ta doa pleple. Bali le soleli le, e voo ana yifaama, e voo e yuema a gi. "Munu le wo bligi ki e boli, wo ze a nene, naa, wo da Bali yi le." Mat. 5:8. Fuanie Davidi e fua bli, ye e wi wuo si e nyanezānu le; e Goliati vale mi benu gye, naa e a gi doa le e ma wi a fe do gi e zii; de be ka lo, te e ka boa Bali yili le lo. Amale e sia e sobela nya le: Oo Gakilibali! "I bli giboli keke a gi, i leli tigili no a le e zii." Pisome 51:10.

De mi e kwa kuli oo, e ka boa ebozi bli zuruli le lo; e ka boa le ye ebozi bli keke tata lo. E a le e da Bali va bli nolalibozii nya, ye ele winyane fi ye e daa a ma, bele fea zo le Davidi a keke, a zo. E a le e keke bele bi sali le, e daa surunu ma ye e goo e ti va e zii, ye e le: A ti, a winyane keke la vale bi ma – a zo.

De e a miomiā nya, de e nola Bali va e bli kye doli nya ele winyane le wi ma, ye e bli nola wibozii nya, Bali e da bo le a va. Naa, yibozii a fi le: Ma da bli dere no le i le, ye ma da leli dere pa le i gi. Bli le ki bele gole zo, ma da a si le i ne gi; ma da a leli pa le i gi, ye ma da a keke le i tawo ale gledowinu ta. Woronawi dere le Bali a keke ye e Jezu nye keke a tomasi nya, yi le ki be.

Foto ko ta ko a ye le meleke da e zii. "Wo le wo da voli e yuema a gle ka lo, a yi le, meleke kela wo wuozānu nya ye wo wo ma wi kela; ye wo le, wo kanaa Bali li, wo wo ta bie." Ka vesenu ko ta fi ma: Pisome 34:7; 91;11; Mat. 2:13; 18:16; Kelewinu 5:19; 12:7-10.

Naa, be yi, Satā a foto ko ta e zii. E a e doli mi bli sono,

te e a a mavona le de e bwa le ye e worana yi e zii? Amale wa gye Bali le sebe gi le: Ka nyaneza yo a giena bele golizara le ki siana, a zo, mi le e da a bli le, a mavoli nya. 1 Pieri 5:8. Ka so vo yo ma, ye e da vla buru le ka li baa. Jaki 4:7.

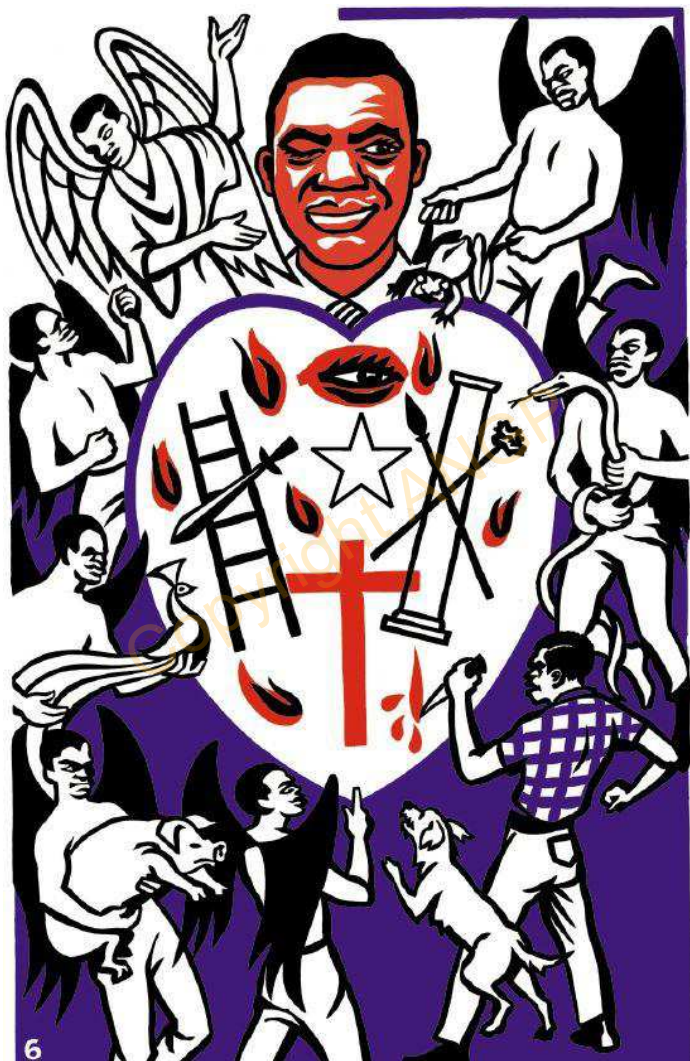
FOTO SUIEDOZA LE

Foto ko e mi bli kye da: dieraza le foto le. Be yi, a yue do le a e tali, be gi le a bli ta ka pleple e dere lo. E ka e vuoli Bali vazia lo, ye a fu a e sili a ta. A yue fieza a e fuoli, naa, e a e zi gina. Terlafenu so a le e zii, azama. Kyesa le ki a bli gi e ka bina e zima lo. Tomasu nu le e ki a bli gi ale nyane blili nyi sili tomasu nya, wo ka e doli tigli e zii lo. Wo tela. E a gidali gi, naa, a bli ta ka e doli pleple lo. E ka da yo ma pleple lo, ye e kele tooto. E dablিকেleza deri maa; e ka Bali ze maa e zii lo. E goo leglizi gi duo wo, dole te Bali ka so le a le bele e vini ze zo lo. A bli a sina Bali le se se. Terlafenu so a le e zii, naa, e a kwa kulina le te munu e wi ko do ma.

Monene le ki a bli gi, e a a bligiwi tomasu nya, e ka bina pleple lo. Yiribla e zii, a zi ka nwi bele e vini ze zo lo, ye e kele kone le a be ki, a nya. Er ku dierali ma, ale blipali ka pleple e zii lo, ye e ka bazoroa e zii lo. A bli a kelena pleple, ye a gidaza le e ki a bli sono, e ku nyanana noli ma e bli gi a le.

Pa so a kwa kulina le e wora e zii. Mi a kelena bobleza nya. A gi sa le wa si wi gi Bali le zi nya, te e bo kela ble le e a Kreti nya. Nwetali a duoli gyena le e wora. De mi do a fina a le le e nwe mili gono do kpi e woo? De a do le: Doro ko, a le ka lo, be mili maa? E ka do le a gi le nwe vale doro kiene milili e a bele yiyuro kiene zo lo, naa, yiyuro kiene e kela yuu nya, ye mwe kiene miliza e kela nwegyeza nya lo.

Ye de li do a doro kelena e zana vale e benu ze nya, a fili nya le: Yibozi ka a mila lo, naa, e a gona mi benu nya

nwetāli vazia, ye leli nyane ko e dabli kela a le. Pēpēnyegeli vale liginili da, ye wo Kretiē gi dā jeena le dabli nya. De e kū tonedoli ma wizuo naane filinu le ye wa gi nanaa? De e tone dōa deri naane vale boa deri leē? De mi derederenu sō a le e zī? De wo le a le le: Bali a e zima; ye e kū tuabonu le neneboli maa? Naa, de e a mi tinu le neneboli nya oo, de e a tuabonu le neneboli nya oo, e ka zima lo. E munu nyunuā wipli keleli vazia. E zī, sigaleti milili vale zarapū voli bō ekima. Wo fienu a naane. Miā e tawoo Jezu zuo ugili e ka bezowi kela lo.

Yo a fi a le le zanagyeli winyane va e ka winyane keleli nya lo. E le a le le: I pēpēne gye gōḡ do kpī, be ka naane lo. Ye e tone dōa yo deri le fōḡ ye wipli wōra a bli gi e zī, ye yo a kwa kulina le e kele a nwiizā nya.

Mi do a dierazā bli yuāna sene nya. Kretiēnu mawī nanazānu vale wo mazānu tomasi le ki mi ko nya. Kretiē toḡḡḡ ko, e ka bōa le ye e wuo dō e benu le e mawī nanali deri wuo lo. Wo derinu wōraā a bli gi bele sene zo. Ye e kanaā munu li e mili Bali la. Ale kanali munu li le wi ma le e kele mi le luu nya e dēre ye e diera.

Blifilili vale wewe da e zī wi tōtō da bleyi va, ye wo kwa kuli le wo kele a nwiizā nya. Ye a lōrunu le e vinī e Bali tō bōa ye e bazoroā wo nya, sī, e wi deredere vale sōḡḡ derinu fe wo nya, ye wo tiri dō. De yo e wōrana kiene ye, maāwoli e dā wōra le bēna, ye e kele blē, ye fe naane benu wōra ana e zī.

Gooli va solēli a yifaama kwa kulina le e wōra Kretiē bli gi. E a le wiā Jezu a fi, ko be nyi si. E le: Ka vo e vuoli ye ka bazoro, te ka dia ka gi dāli gi lo wi ma. “Bewimale miā e dō a gi le e dō gligli, e yue pa ebozī va e diali le wi ma.” 1 Kōr. 10:12. “Ka Kazambali le gulidāfenu faa zē ka ta, ka doli gligli wi ma yole gikinili vazia.” Efezi 6:11.

FOTO SƆRAFIEZĂ LE

Miã wa bõgi kını gɔnɔ do e vɪnĩ, te e lagi blɛ ledã, te e e ze yɪ Leli Saninya va, bɛ zuo ye e dia ye e kelɛ dierazã nya, ale foto lo. Miã wo vājili fɪ a lɛ ye e a ma; naa, e ka wɔra lɛ a gi lo, ye a bli kelɛ tūtú, te e vo wɪnyane kelɛna, e a bezã bli foto nya e zĩ.

Jezubozĩ e dierazã le wɪ nagoɔ ko lɛ a fili nya le: De leli tɪnɪ dɔli bɔra mi gi, e goo fɛna galɪnuna flĩli nagɪnɪli wɪ gi, ye de e ka a yɪ lɛ lo, ye e le: Āle kɔ le ma si a gi bɛ, ma dã nɔla lɛ ana ā pa gi; ye de e bɔ ana e a yɪ e na nya e sialɪ, te a guru ma nyɔɔ a e gyɛli. Ye e goo ye leli nyanenu bɛ sɔrafie le wo dɛrɛdɛrɛ milie a ta, e wo paã e va ye wo wɔraã kɔ gi, ye wo nyana kli. “Ye gɔnezã ko dɔbɛ e kɛla dɛrɛdɛrɛ ye e milie a vɪnĩzã ta.” I sɛbɛ ta fɪ Luko gi, 11:24-26. E kelɛ wo lɛ gɔne volibozĩ ko le e kɪ wibozĩ nya, a yɛrama le: “Blɛ nɔla e fee va e zĩ, ye suruda le wa zuru e burula e zĩ volɪ va.” 2 Pɛri 2:22.

Verese konu wo mi ko bligiwɪ nagoã ko lɛ kpaklaa. Wɪnyane nyanaã a bli gi ye e dablɪ kɛla a lɛ. Fɛã zo le ale wɪ e kelɛ naane wo bɔa a yɪli lɛ a yara dɔbɛ ma. Wɪnyane vale Leli Saninya ka bɔa nyanalɪ lɛ ekɪva lo, amale Leli Saninya bɔra. Sã vale gunu tɪnu dɔlafɛ ka lo. Mi do kpĩ ka bɔa kelɛli lɛ Balɪ le kɔ vale Satã nyanana nya bleyɪ do nya lo. Meleke le e kɪ Balɪ le Sɛbɛ tɔmasɪ nya, e bɔra bli kye dɔli nya. E vo e zuo nagɪnɪna a fili nya le: De e dã e bli nɔla lɛ bele bɪ sãli zoo? Bleyiã va le e kɪ e nyanalɪ surunu melena te e a a va le ebo kã fɛkɔlɛnu le surunu a ble bɛ, a nya, ye mi do kpĩ ka fɛ nɔ lɛ a lɛ lo. Naa, e a yɪ le e a e sãli, e a dierazã nya, ye e bli nɔla, ye e le: Ā dã nwa lɛ ye ā go ā ti va, ye ma dã a fɪ lɛ a lɛ le: Ā ti, ā wɪnyane kelɛ la vale bi ma. A yara ka ā yara le wo ā laa i bɪ e dɛrɛ lo. A bli nɔlalɪ bozĩ vale a bli kyɛdɔli ale wɪnyane ma wɪ gi a ti a mawɪ vo, ye e dirine bualɪ gye, ye e a si e bɪ nya e pagi.

Naa, mi ko ze wɪ ka a zo lo. Bli nɔla leli le e bɔa mi va ye e nɔla Balɪ va e zĩ ye e dia Jezu ganɪ wuo e mawɪvɪli

7. DIERAZĂ BLI LE

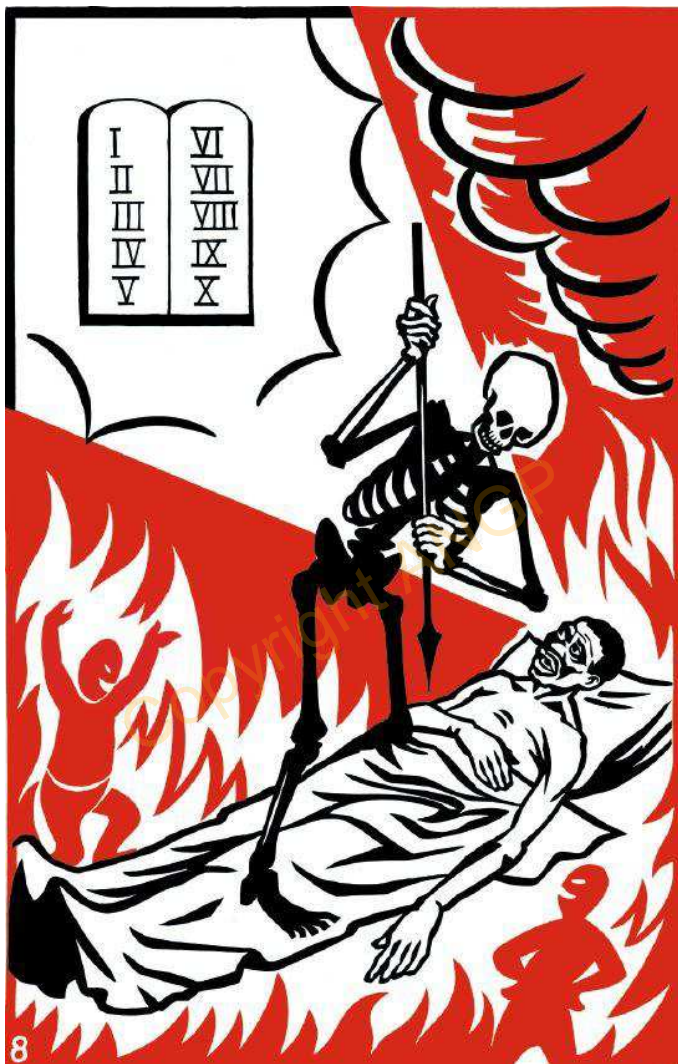
gɪnɪli wɪ gi, bɛ ka ana lo. A gɪbli a e sɛrɛli wɪnyane nya. A tɔne a, naa, e ka Balɪ derɪ maã e zɪɪ lo. A yuɛ a, naa, kyɛ le a gɪɛ ka lo, a vazia le e kɪ gona, e ka a ye lo. E wɪnyane kɛla gɔrɔla; te yara ka a gya e dɛrɛ lo. Satã kɛɛ a nwiɪzã nya te e a e nyanali a bli gi bele fuanie zo. Mi ko a bele mi vũ le wo torɛ fu gie a ma, a zo. “A ma a nɔnɔmi, ye a gi a e fãli migali wolɛnu vale fɛ naane gɔnɔ faa nya.” Mat. 23:27.

Vienu ti a e nyanali wɪbozɪ leli nyanana. Winu le kɪ wɪnyane tɔmasɪ nya, wo faa leli nyane yɪ do do bɔli wo nwiɪzã Satã va wɪ gi. Mi a a va le e nyane pa mi tazãnu tɪri dɔli konu bɔra e bli gi, naa, e ka bɔa lɛ lo. E a wole luu nya, azama. Wiã wa gye Balɪ le sɛbɛ gi e a ye wɪbozɪ nya le: De miã e Moizi le belɪdɔwɪ sɛrɛ wa gya te nyanai zɛli ka a ta lo, wɪnayɪzã fie vale yaa derɪ nya, te e dɔ ka gi kaa? De miã e Kazambali bɪ zɔ e ganɪ nya, ye woronawɪ le nyɛ le e a kɛɛ sanɪnya bɛ, e bɛ yɪ boawɪ nya, ye e sabla leli sɔnɔ; a yara ka le wo wɪ lɛ dɔ bezã gi wɪ lɛdɔli mi gi tɔtɔbozɪ nya loo? Naa, miã e a fɪ le: Wɪ lɛgɪpalɪ a ã li, wɪ lɛdɔli mi gi a ã li, ye e le e zɪɪ le: Mizã le e dã ele munu le wɪ bli lɛ, ko bezã dɔɔ. Dialɪ Balɪ yuɛmalɪ li a wɪ tɔtɔ kaii nya.” Ebru 10:28-31.

Sɛbɛpa ko tafɪzã! I bligi a bele mi ko ze zoo? De yɪ le, i sia Balɪ lɛ i sɔbɛla nya. E bɔa i sɪli lɛ wɪ gi, ye e a va le e a kɛɛ. De i bli nɔla wɪbozɪ nya e sɔ a lɛ le e i mawɪ vo, ye e i kɛɛ tata wɪnyane faa ma. De i zi nɔ a lɛ e bɔa Satã vale e lɛlinu faa yɪrɪli lɛ ye e wo bɔra. I da Jezu va bele pãtɛgyɛzã le e da Jezu va, a zo. E le a lɛ le: De e sɔ i lɛ i bɔa lɛ ye i ã gi bɔ. Ye Jezu e nyanai zɛ a ta, ye e lema: “E sɔ ã lɛ, i gi e bɔ ma.” Mako 1:40-41. Naa, de i bli kɛɛ tɔtɔ, de gunu tɪnu sɔ i lɛ e mɪli sã ta, te blikɛlɛ fɛ ka i lɛ lo; te i belɪli voo ye i a galɪ sina i ze nya.

FOTO SɔRAAZã LE

Dierazã, miã e bli kɛɛ Balɪ ma tɔtɔ, a galɪ tɔmasɪ le. A ga bleyɪ bɔ e pu. A kɔɛ a nyane blina kaii, ye a leli a e fãli

8. WĪNYANEKĒLEZĀ GABĒ LE

kanalı galí lí nya. Bleyiã va le e ka dɔa a gi le e dã ga le lo, ga da. E ka a va le ga e da bleyi ko va lo, naa, e da duo wo, te e vo a naginina teí zapalı nya e bli gi. Winyane le ginanalí gie sī, ye e a le e ga bã wo. Jeeña le nyane blilinu a kolé vale a leli kú, ye e kana e baba.

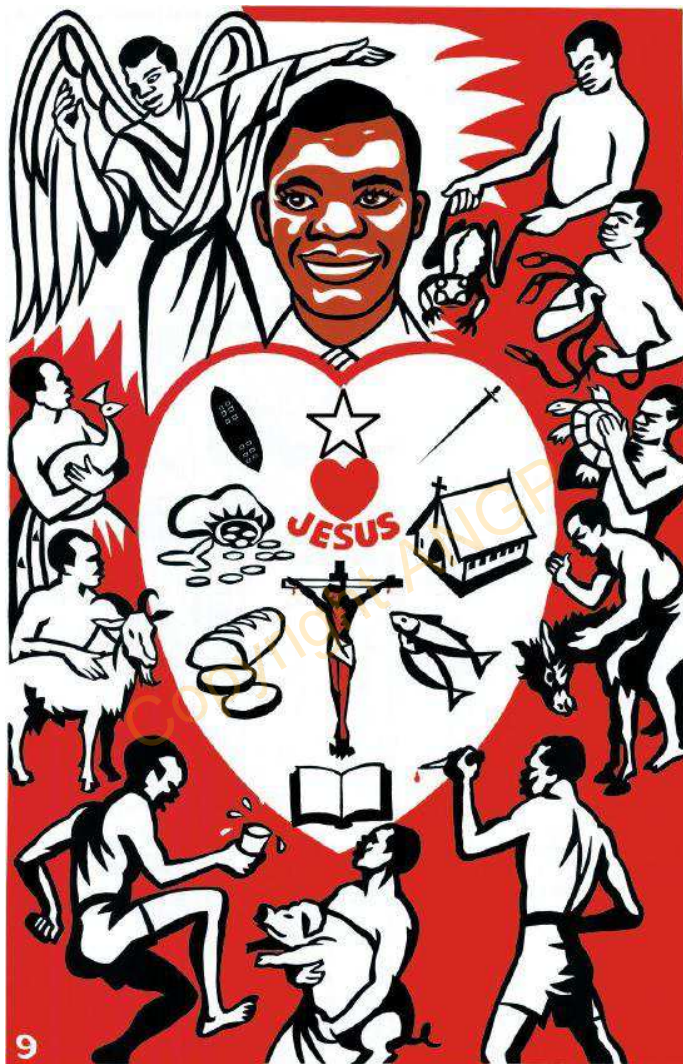
E a a va le e bazoro, naa, e ka nanaã Balí va lo. Deri planu le a benu a fina a lé, wo tɔnɔ ka lo. A bli bɔ gɔoli ma ye e a zū dɔ, naa, gɔoli ka bɔa wí do kpī keleli lé a lé bleyi ko va lo; e ka bɔa ale nyane blili kí silí lé a va lo. E sɔ a lé le e bɔibɔro Balí lé, naa, yo ka bɛ nyi sie lo. Terela fenu faa le wo sɔ a lé ye wo kele a gi nana wínu nya, e a fɛã zo le wa mawí nanana. A benu ka bɔa a bli dralalı lé lo. E kú wí ko malí ma le: Dialí Balí yuemalı lí a wí tɔtɔ kaii nya. E dɔ a gi le de e galí bɔ e pu te e dã nana lé Balí va, naa, sī, e a ye le a bleyi gie. Mi kieri gaã fiaa, ye wo ka bleyi do ye, ye wo Balí naginí lo. Amale wa gye le: Bleyiã va le wo bɔa Balí yili lé e a le wa naginí. Winyanekelɛzã ko sɔ vɔ Balí le soléli vale ale sabla ma ale terela faa gi. Sī e a gana. “E ka Balí le tɔɔpaa deri maã lo; naa, e Wibozí deri maã, te e le: I si ã va, i go kye le e ka diriã monomono lo, te wa kele yo vale ele melekenu ze nya bɛ, a va.” Mat. 25:41.

“A bɛ a e palí ekíma le munu e gaã gɔnɔ do nya, a zuo ye wíblili e da bɛ.” Ebru 9:27.

FOTO SORAZIËZÃ LE

Kretiëbozí le foto le kí ko. E nyane blé bli e gidáli furu gi wí ma. Naa, e bli ta dɔ plɛplɛ ye e kele yarapawílazã nya ye guli wuo vo a lé. Wí konu faa gi e a a wuovolezã nya gɔnɔ fie. E za keleli vlã burulí nya peli sia, ye e bɔ a wuo plana e zíí. “E vlã buru e yarapalı nya vlã za kelena le, a lé kí e solí a lé bɛ, ana.” Ebru 12:1,2.

Satã vale ele sunyanu faa wo Kretië bli zi lé sɔã te wo kwa kuliã le wo wɔra a gi e zíí, naa, wí ko e wo kilie. Boblé koo, gɔoli soléli koo, pɛpɛnegyeli koo, wo faa a duoli gyena.

9. MIÄ GULĬ WUO VO A LE, A BLI LE

Sokofali e daã kua pa gi sī, naa, winyane e fe gɔɔ kieri zuo sɔnaã. Kretiẽ le kɪ e vuoli, de winyane da a va beobeã gi, e a dɔɔ winyane nya duo wo – de e da bazorozi be toboli nya oo, de e sã meleke zuo sɔnaã oo, e ka Kretiẽbozĩ saã lo. Bali deri vale wibozĩ leli e kɪ a bli gi be, wo goo a nya wibozĩ faa gi, ye de wɪ a naane oo, de e a zima oo, wa nagoã a le. Winu gɔɔ kieri vale wo ze yonu a e dirili mi bli zi, naa, e zĩĩ, gonezã do ana wo va, te dɔɔmili tuyene do a a li, te e nene bo, te e kwa kuliã le e Kretiẽ sia ana tere ko la ginanali nya. Naa, Kretiẽbozĩ a e gyeli Kristo va yiriblã ta; e a e gali winyane vale terelafenu vazia, ye e ka wo deri nyi sie lo. E wo deri maã, tɔɔ, e bieã Bali sɔɔ e zĩĩ. Te gone fiezã a e doli ana e zĩĩ. Sene a a li te e a Kretiẽ bli yuãna a nya. “A zo duo le blipaãlo munu vale dabli Kretiẽnu ze kɪ – wo Kretiẽbozinu bli yuaã wɪ naanenu filinu koo, mi mawɪ nanalinu koo, mi tɔ sereɪlinu koo, glawɪ plalinu koo, wo nya.” Naa, Jezu derinu le wa gye Matiui gi, 5:11,12, wa tɔɔ paã. E le:

De wo ka sɔɔ ãle wɪ ma oo, de wo kli pa ka ta ãle wɪ ma oo, de wo vie gɔɔ faa wo ka ma ãle wɪ ma oo, ka gi e nana, ka bli e vo dɔɔ ye ka vo ginanali blẽ gi, naa, ka gooli e dã kele le blẽ la gi. A zo duo le Balilayimunu le wo kɪ ka le e vini, wo nyane pa wo ta yi e zo.

Winyane koo, mibo ne le blibɔmawɪ keleli koo, yo koo, wa yifaama kwa kulina le wo Kretiẽ si Bali le soleli gi. Naa, ko bɔa a fili le blipali nya le:

Dɪ e dã ko si le Kristo le soleli gii? Gibɔɔpali le laa, dɔɔ le laa, poroli le laa, wɔrali gali gi le laa, gwɔũ le laa, me fe lee? “Naa, wɪ konu faa gi ko a a wuovolemunu nya gɔɔ fie, mi le ko sɔa a le, ale wɪ ma.” Rɔmã 8:35,37.

E Kazambali le golidãfenu faa zee e ta, ye e dɔa gligli yi naane nya. Leli Saninya le pleple nya le e gidãlinu faa kilie. E a gi dɔɔ le Kristo a e bli gi, ye a pleple milie yo vale avazãnu faa ta. Yo koo, winyane koo, ga koo, Jezu e wo faa kilie, ye Jezu le wɪ ma le ko a wɪ wuovolemunu nya, ye

ko plā wīnu faa nwī ye ko kyākorō ye.

Monene le e kī a bligiwī tōmasī nya, e bie e zima, ye e a kpaklaa. A bli a e fālī blipalī vale Leli Saninya nya. Balī le meleke le kī a nwī loru bē, e guliwuovolezā blikelēlederi le wī wīzānu sili dōa a gi le: Miā a wuo e vo a le, volī e yuema yiri le kī Kazambalī le fēna zīna, ma dā a poro nō le a le, blife nya.... Miā a wuo e vo a le, e ka dā nyane bli le gali fiezā ma lo.... Miā a wuo e vo a le, ma dā mana yōlī nō le a le, ye ma dā gōle fu nō le a le; ye tō dēre a gyēlie gōle ko ta, mi do ka a dōa lo, te de e ka miā e a yi, a nya lo; ...“Miā a wuo e vo a le, te e yara paā ā kelēwīnu ta fō ye e bō a wuo plana, ma dā benu pla le a wuo....” Wigoḏlī 2:7,11,17,26. Miā a wuo e vo a le, wo dā sō fu zē le a ta; ye ma ka dā a tō fui le volī e yuema sebe gi lo ye ma dā a tō bō le ā Ti vale ele melekenu yara.... Miā a wuo e vo a le, ma dā a kele le kō weyiri nya ā ze Balibākō blē gi, ye e ka dā bōra le be gi e dēre lo.... “Miā a wuo e vo a le, ma dā a nyana le ā va āle fuablī ta, bele feā zo le a wuo vo ā le ye ā nyana ā Ti va ale fuablī ta, a zo.” Wigoḏlī 3:5,12,21.

Ale gōlī bala le a e solī. Bē gi le a bli saa leā kī e solī Balī le lo; naa, ale fēnu faa le e a nō Balī le e zīī. E ka ele gōlī serēna wīnyane kelēlī gi lo; e bōa nyanegyēzānu va, ye e ele fe vuzā nō Balī le; ye bē ta loru e Balī baā. Wī nyē vale feā a tiri dō e ka bē ble lo. Ye e ka nwe vale dōrō mīlīā lo. E ka sigarēti mīlīā lo, ye e ka zarapū vōa lo. Buru vale pō e kī bē tōmasī nya. A sili dōa a gi le a kolē a Balī le kō nya. A bli e kele bazorokō nya, naa, e goo yifaama leglizi gi duo wo. Bazorolī sō a le. De e a Kretiē benu va oo, de e a ebozī le kōmizi oo, bazorolī sō a le. Yī faa do do ma e ele kō gi munu zēe ekiva bazorolī wī ma. E a gi dōo le de Kretiē ka bazorōā lo, te e ka bōa volī le e yuema lo.

Sebe le a le kī e solī, Balī le sebe le. Kretiēbozī e a ta fe te e a gi naginīā yī faa do do ma e fu nya e ta. Kyebō le e zi nagoḏā a le koo, buru le a leli a ble koo, yi le e

yimilidoro sie a bli gi koo, kana le e zuruwo a gi koo, vlivli le e ebo yara ye a gi koo, sebe ko a wo nya.

Yiribla siali ye e goo a nya so a le. Te a sili e doa a gi le de e ka yiribla sie lo, te e ka da kyakoro yi le lo. Ye e zi, a sili doa a gi le e a e nwalu gali va Kristo va, te e lagi loru fenu naginia fana le Kristo ki e nyanali Kazambali beyilazia, ana. A ma a e dereli doli Bali le wi gi. E a bele yiri le wa suru yuu sono, a zo, te e poro baã a baã bleyi nya. E a bele dorobaworo be do zo, ye e poro baã di. Bali le soleli le, gu ka a ma lo, e a bii faã, amale e ka kanaã gali li lo Miã e ka tawoo mi naanenu le wipli yerama lo, te e ka doa winyanekelzãnu le zi ta lo, te e ka nyanaã mi mawu nanazãnu va lo, naa, e ele ginanawu ye Gakilibali le laloa gi, te e boiboroã a ma tu vale e kinili ma, bezã ze a nene! E a bele yiri le e ki e suruli yuu sono, Te e poro baã a porobaa bleyi va, te a laanu ma ka yoroã monomono lo, a zo: "Wi faa le e a kela, a le e soã." Pisome 1:1-3. Yi wi ko duo le wa gye Jã gi, 15:1-14; yi vale 1 Jã 4 gi.

FOTO VUZÄ LE

Jezu le: "Ma le ki gamunu nwazã nya, e vale voli e yuema nya." Jã 11:25. "Miã e ã deri maã, ye e bli paa mi le e ã pa zia, a le, voli e yuema le a gle ka lo, e a a ze nya, ye wo ka da ale wi bli le monomono lo, naa, e sie gali va ye e gie voli e yue ma gi." Jã 5:24. Kretiã ka kanaã gali li lo. E ka nyane ble boiboroli gali ma wi ma lo. Oo gali, i ze guli wuo a kyẽ? Oo gali, i furu a kyẽ? Gali furu a winyane nya, ye winyane le pleple a belidowu nya. "Naa, Kazambali le, e guli wuo no ko le Jezu Kristo gi, wa bo vo ma." 1 Kreti 15:55-57.

Miã e tawoo Bali va ye e a le e si tere ko la, e da go le ele lagi ko gi ginanali nya. Pola a fi le: "E so ã le le ã go ye ma kele Kristo va; be fila vda e baba." Filipi 1:23. Jezu le e ga yiribla ta mi sili wi gi wi ma, ye e mi lo e zi e nye nya, Kretiã a a va le e a yara yi. Leli Saninya e Jezu deri ko sili doa a gi le: Te wi do kpĩ giboro e vo ka ma lo. Ka

10. KRETIË GABE LE

bli pa Kazambali gi; ka bli pa ā gi ma. Nyanana kieri a ā Ti le kō gi.... “Ma dā da le e zī, ye ma dā ka sia le ye ma go ka nya ā li, ye fɛana le ma ki, ye ka kele ana e zī.” Jā 14:1-3. “Fenu le Kazambali a madere munu le Kazambali so wo le, wo ze nya be, fenu le te mi ka tā a yi le e yue nya lo koo, te e ka tā a ma le e tɔne nya lo koo, ye te e ka tā wɔra le mi bli gi lo koo, wo le.” 1 Kor. 2:9. Munu le wo bli pa Jezu gi ye wo kele guliwuo volɛzānu nya tɛɛla ko, lagi fenu le Jezu wo ma dɛɛ, te wo zuo fe deri ka lo, wa wo ze nya.

Foto vuzā ko gi, ko Kretiēbozī gali tɔmasi ye. Mi wolɛnu e ki gali tɔmasi nya, wo ka foto ko ta lo, naa, Bali le meleke ana a pa gi. E a e doli Kretiē sɔno a leli tɔgili sili a lebu bleyi va ye e go a nya Bali va wi ma. De Kretiē lebu, a leli sie a gakole gi, te e sie bele miane zó goli Bali va wi ma. Bena mi a gi e dā nana le le e da, ye Mizā e dā a fi le a le le: “Wuozā zima, yarapawilazā, ... i wɔra izā le ginanali gi.” Mat. 25:21. Satā le pleple e ka boa a ma e zī lo. Naa, Bali le munu gali wia a li. Ye ma deri do ma la gi ye e le: Be gye le: E sia bleyi ko va, munu le wo ga Mizā gi, wo gi e nana. Leli le: lī! “Wo filili wole nyanama pali ma wi gi le, ye wo kelewinu e goo wo zuo.” Wigoḍli 14:13.

Ye bi, sebetafizā, Bali e bo i va ye i bli no a le ma. E dā i bli ma so le ye e dā leli zima pa le i gi. I bli a dablikelezā nya. Te i zi no a le le e go i nya sāli zi ta lo. “Naa, mi le e bli pa ebozī bli le, e a tugyezā nya, naa, mi le e tawoo widoḍli yerama e dā si le wi gi.” Wigoḍevolinu 28:26. “Ye winyane ma bā le ki ga nya, naa, Kazambali le ble pla le e ki voli e yuema le a gle ka lo, a nya, kozā Jezu Kristo gi.” Romā 6:23.

Kaā ka kinī Bali ze nya, ka deri zīnu ko ledɔma, blipali vale sɔleli le e ki Jezu Kristo gi, wo nya. Naa, mi le ka bli pa a gi, ka azā doḍ, ye ka bō gi a e kinili le wi le ka a be pa a li, pleple a a li yue pali ka ta wi ma fɔo ye be yi e bo.

Kale blipali gi e gye ma. Ka bazoro Leli Saninya gi, ye ka

yue pa kabo va ka voli Balı le solesi gi wı ma. Ka yue do Jezu ta, yı e kı kale blıpalı zılezã nya, yı e kı fuanie le fuanie le e dã lao, a nya. “Balı le, e bõa e yue palı le ka ta te ka ka diaã lo be, e bõa ka bõralı le saninya ele fua gi, ginanalı nya, tãbõli koo, fua koo, pleple koo, ledõmalı koo, wo kele ka siwigizã Balı do kpı e li ma, bleyinu faa le koo, wo gi ma. Amẽ.” Judi 24,25.

Fla zı nõnõmı do ana mi,
Ale wı le wa gye sebe gi,
Ana le Jezu go ana mõ
Kole nyanana ma dere le.

De ko bõ Balı va,
Ko dã kılı le ekıma bena. [2]

Munu faa nyanaã drõõ Balı va,
Ye wo ka gaã fla ko ta pilo,
Wo ka nyane do kpı ble mi lo,
Wı do ka wo gi kye dõa dilo.

Ko dã dere zınu võ le mi,
Ye ko Ti zı e ko dõro pa,
Ko dã Jezu yara yı le mi,
Ye e Kretiẽnu fafa drõõ vo.

Ko dã Balı tã blẽ bõ le mi,
Ye ko kozã Jezu tã zı fı,
Ye ko mi siwigizã bõ võ,
Ye ko faa nyana drõõ a sõõõ.

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, plaques, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coracao do Homem" é obtido em mais de 538 linguas e dialectos falados em todo o mundo, a saber: (Africa, Asia, America do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratufamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

E-MAIL: info@angp-hb.co.za
info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

A Gospel Literature Mission financed by donations
Une Mission de litterature evangelique financee de dons
Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)